

NMV-voorzitter Hans Geurts vreest koude sanering na 2015

'Een gezonde melkveesector kan niet zonder regulering'

Veel melkveehouders kijken uit naar het jaar 2015. Hans Geurts hoopt op een goede afloop, maar is er niet gerust op. 'Ongecontroleerde groei leidt tot overproductie en lage prijzen', zo leert de situatie in andere sectoren volgens de voorzitter van de Nederlandse Melkveehouders Vakbond. Het ideaal van een flexibel quotum om marktgericht te kunnen produceren is actueler dan ooit.

tekst **Wichert Koopman**

Een modaal bedrijf met een melkquotum van 770.000 liter melk op 35 hectare grond. Tachtig koeien die worden gemolken door een dubbele melkrobot en die weidegang krijgen. En na 2015 is een uitbreiding voorzien tot zo'n 100 melkkoeien, waarbij het bedrijf een beperkt deel van het voer zal moeten aankopen en de mest gedeeltelijk zal moeten afvoeren.

De melkveehouderij van Hans Geurts (45) in het Limburgse Veulen zou model kunnen staan voor de bedrijven waar hij zich als voorzitter van de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) voor wil inzetten. Gewone gezinsbedrijven mogen in zijn ogen niet het slachtoffer worden van de voortschrijdende liberali-

sering. Als hij de huidige ontwikkelingen in de sector beschouwt, dan is de bestuurder niet gerust op de consequenties van het aflopen van de melkquotering in 2015. Een gezonde melkveehouderij kan volgens de NMV niet zonder productieregulering. Dat leert het verleden en dat standpunt staat, tegen de stroom in, voor Geurts nog altijd als een huis.

Wat is er mis met vrije handel? Die heeft de sterk op export gerichte Nederlandse melkveehouderij toch juist veel voorspoed gebracht?

'De onderbetaling van boeren is een wereldwijd probleem en de oorzaak daarvan is de vrije markt. Een individuele boer heeft geen enkele invloed op de to-

tale productie. Bij een daling van de opbrengstprijs of een stijging van de kostprijs zal een boer meer gaan produceren om zijn inkomen op peil te houden. Het is een eeuwenoude wet die nog steeds geldt. Belangenbehartigers pleiten vaak voor ruimte voor ondernemerschap. Met ondernemerschap is natuurlijk niks mis, maar onbeperkte ruimte leidt tot ongecontroleerde groei en overproductie. Vergelijk het maar met de situatie in de champignonenteelt of de glastuinbouw. Daar kon de productie zonder beperking worden opgevoerd met overaanbod en dramatisch lage prijzen tot gevolg.'

'Het zal dan misschien zo zijn dat wij als Nederlanders een relatief sterke concurrentiepositie hebben, maar de NMV ziet

melkveehouders in andere landen niet als concurrenten, maar als collega's. Ook zij moeten een fatsoenlijke boterham kunnen verdienen. En doordat wij onze overschotten tegen lage prijzen exporteren naar ontwikkelingslanden krijgen boeren daar ook geen kans iets op te bouwen.'

U zult niet gelukkig zijn met het afschaffen van de melkquotering.

'Dankzij het melkquotum is de melkveehouderij in Europa nog altijd relatief kleinschalig. Dat zal snel veranderen als de productie wordt vrijgegeven. Als ik zie hoeveel grote stallen er de afgelopen jaren overal zijn gebouwd, dan ben ik niet gerust op de ontwikkelingen die op ons afkomen. Veel van die stallen staan nu nog deels leeg. Maar als de beperking

'Dat zou kunnen, maar dan alleen in Nederland. Wij staan als NMV voor een grondgebonden melkveehouderij. Bedrijven die voldoende grond hebben of hun mestafzet hebben geregeld, moeten de ruimte krijgen om te groeien. Of er op tijd voldoende capaciteit ontwikkeld is om verplichte mestverwerking van de grond te krijgen, betwijfel ik. Ik zie dat zelfs varkenshouders zich niet vast willen leggen.'

'Het is zeker niet ondenkbaar dat we straks ook in de melkveehouderij te maken krijgen met dierrechten. Je kunt dat ook een vorm van regulering noemen, maar het is niet de marktgestuurde regulering zoals wij die willen. Dierrechten zullen alleen in Nederland gelden en daarom kostprijsverhogend en concurrentievervalsensend werken.'

'Het doel van productiebeheersing is het realiseren van een kostendekkende melkprijs, dat is minimaal de kritieke melkprijs waarbij een gemiddeld bedrijf aan al zijn verplichtingen kan voldoen. Een nieuw in het leven te roepen autoriteit zou dit Europees moeten kunnen regelen. Door studie te maken van kostprijsontwikkeling kan een bandbreedte worden vastgesteld waarbinnen de melkprijs mag schommelen. Dreigt de melkprijs onder de kostprijs te zakken, dan zal op korte termijn melk uit de markt moeten worden genomen. Daarnaast zal ook de productieruimte moeten worden afgestemd op de marktvraag om een nieuw evenwicht tussen vraag en aanbod te realiseren.'

'Wij zeggen niet dat elke melkveehouder koste wat kost in de benen moet worden gehouden. Dat zwakkere bedrijven afvalen, is een normale ontwikkeling. Maar het mag niet zo zijn dat veehouders met toekomstperspectief, zoals jonge boeren die net het bedrijf hebben overgenomen, in de problemen komen door te lage melkprijzen.'

U heeft dit verhaal, ook in Brussel, al vaak onder de aandacht gebracht. De Europese Unie lijkt echter te kiezen voor vergaande liberalisering.

'Het is lastig aan te geven wat onze lobby exact voor resultaat heeft opgeleverd. Feit is dat iedereen in Brussel de EMB kent en feit is dat naar ons wordt geluisterd. In de voorstellen voor het Melkpakket tot 2020 toont commissaris Ciolos bijvoorbeeld nadrukkelijk aan oog te hebben voor de positie van de producent. De EU heeft er niettemin voor gekozen de melkproductie niet meer zelf te willen sturen.'

'Als de politiek het niet doet, dan zal de zuivelindustrie dit op moeten pakken. Wat mij stoort in de houding van de grote zuivelcoöperaties is dat zij aangeven alle extra melk die na 2015 op hen afkomt, gewoon te zullen verwerken in de fabrieken. Maar de vraag is of dat in het belang is van de leden als de extra melk tegen een lage prijs moet worden afgezet. De coöperaties moeten in mijn ogen meer margegericht en minder volumegericht gaan denken. Er zal een afweging gemaakt moeten worden tussen het belang van het afnemen van alle melk en het belang van het realiseren van een goede melkprijs. Deze twee grondbeginselen van de coöperatie zullen met elkaar gaan botsen. Wij hopen daarover de komende tijd met hen in gesprek te gaan.'

'Coöperaties moeten meer margegericht en minder volumegericht denken'

van het quotum wegvalt, zullen ze binnen "no time" vol staan met koeien. Door het gebruik van gesekst sperma kunnen veehouders de komende jaren hun veestapels snel uitbreiden. De schaalvergroting krijgt een versnelling en de melkveehouderij zal steeds meer gaan lijken op de intensieve veehouderij. Voor bedrijven die niet meekunnen, dreigt een koude sanering.'

Zal het zo'n vaart wel lopen? Zal het mestbeleid niet zorgen voor nieuwe grenzen aan de groei?

Wat zou er volgens de NMV moeten gebeuren om een koude sanering te voorkomen?

'De NMV heeft met de oprichting van de Dutch Dairyman Board (DDB) en de European Milk Board (EMB) altijd gepleit voor het handhaven van een vorm van quotering. Ons ideaal is een flexibel quotum waarbij de productie is afgestemd op de markt in Europa en de koopkrachtige vraag daarbuiten. Het is mooi dat de vraag naar zuivel wereldwijd stijgt, maar het heeft geen zin om melkproducten onder de kostprijs te exporteren.'